

МАЛЬЧЕВСЬКИЙ Яцек (Malczewski Jacek; 14. 07. 1854, м. Радом, нині Мазовецьке воєводство, Польща — 08. 10. 1929, Краків) — польський живописець, графік. Член польс. товариства «Штука». Навч. у Краків. (1872–75, 1877–79; викл. В. Луцкевич, Я. Матейко, Ф. Шиналевський) і Париз. (1876–77; викл. Е. Леман) школах образотвор. мистецтва. Відвідав Італію (1880, 1890), Грецію (1884), Німеччину (Мюнхен, 1885–86, 1892–93). Працював у Краків. АМ: професор (1896–1900, 1916–21), ректор (1912–14). Часто відвідував Львів, 1883–98, 1906–18 брав участь у міських виставках. Персон. — у Львові (1903, 1926, посмертні — 1979, 1988). У 1870–80-х рр. малював під впливом Я. Матейка і В. Прушковського істор. та побут. сцени, портрети, краєвиди. Згодом створював характерні для символізму фігурні композиції, автопортрети, портрети відомих осіб з атрибутами. Оригін. колорит полотен побудов. за принципом контрастів і ретельно продуманих дисонансів інтенсив. барв. Разом зі скульптором В. Шимановським переміг у конкурсі проектів гол. вівтаря костелу св. Єльжбети (1907). Створеного у стилі сецесії вівтаря не схвалив арх. костелу Т. Тальовський, і він залишився на стадії дерев'яної моделі (вирізьбив Т.

Сокульський). Деякі роботи зберігаються у Нац. музеї та галереї мистецтв у Львові (68 олій. полотен, 18 акварелей і рисунків), Нац. музеях у Варшаві, Познані, Вроцлаві. Творчість М. вивчали польс. дослідники.

Основні твори

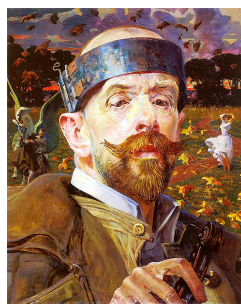
«П. Добжанський» (1877; 1895; 1899), «Т. Баронч» (1880), «Родос» (1881), «Смерть Елленаї», «На етапі» (обидва – 1883), «Сон художника» (1888), «Інтродукція» (1890), «Українка» (1891), «Меланхолія» (1894), «Медуза» (1895), «А. Асник», «Зачароване коло» (обидва – 1897), «Я. Каспрович» (1903), «Л. Пінінський», «Лицар» (обидва – 1904), «Автопортрет із музою» (1904; 1906), «К. і М. Лянцкоронські», «В. Реймонт», «Дружина Марія з фавнами» (усі – 1905), триптих «Автопортрет із фавнами», «Автопортрет на тлі пейзажу» (обидва – 1906), «М. Созанський», «Андрей Шептицький» (обидва – 1907), «Елое», «Автопортрет із писанкою» (обидва – 1909), «Христос перед Пилатом» (1910), «Христос і самаритянка», «Л. Желенський», «Видіння» (усі – 1912), «С. Дембіцький» (1913), «Автопортрет у латах», «Автопортрет у білому одязі» (обидва – 1914), «Піфія» (1917), «Моя душа» (1918), «Мій похорон» (1923); цикли – «Русалки» (1887–88), «Отруєний колодязь» (1905–07); серії – «Танатос» (1896–99), «Товій» (1902–07).

Рекомендована література

1. A. Ławniczarowa. J. Malczewski. Warszawa, 1976;
2. A. Heydel. J. Malczewski: człowiek i artysta. Radom, 2004.

[Ю. О. Бірюльов](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Мальчевський Яцек / Ю. О. Бірюльов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65631>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).